

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 423/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. G., R., zastúpenej advokátom JUDr. M. S., Č., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 240/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. G. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2012 doručená sťažnosť M. G., R. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 240/2008.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Dňa 17. 12. 2008 bol Okresným súdom Žilina prijatý návrh na začatie konania zo dňa 16. 12. 2008 v právnej veci navrhovateľky M. G... proti odporcovi O. R... v konaní o nahradenie vyhlásenia vôle na uzavretie zmluvy na prevod bytu.

Dňa 02. 06. 2009 mi bolo doručené predvolanie na pojednávanie na termín 08. 06. 2009 o 09.15 hod., pričom tento termín prvého pojednávania mi bol oznámený po 5 a pol mesiaci od podania návrhu na začatie konania na súd.

Dňa 08.06.2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré však bolo uznesením odročené na 08. 07. 2009, kedy súd rozhodol rozsudkom sp. zn.: 8 C/240/2008-91. Proti tomuto rozsudku si odporca podal v zákonnej lehote odvolanie.

Ja ako navrhovateľka som k odvolaniu odporcu podala vyjadrenie zo dňa 31. 08. 2009, ktoré bolo doručené súdu dňa 02.09.2009.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací predmetný rozsudok sp. zn.: 8 C/240/2008-91 zo dňa 08. 07. 2009 uznesením sp. zn.: 9 Co/361/2009 zo dňa 08. 04. 2010 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Od vtedy sa v predmetnej veci nekoná.

... Sťažovateľka považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že ide o konanie začaté na základe návrhu zo dňa 16. 12. 2008, t. j. uvedené konanie trvá cca 45 mesiacov... a doposiaľ nie je vec právoplatne skončená.“

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla:

«K potrebe využitia možnosti podať sťažnosť na prietahy predsedovi dotknutého súdu pred podaním ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR dávam do pozornosti judikatúru ESLP, konkrétne Rozsudok v prípade Ištván, Ištvánová proti Slovenskej republike z 12. 06. 2012 resp. rozsudok ESLP v prípade Komanický proti Slovenskej Republike taktiež z 12. 06. 2012, kde ESLP uviedol: „Prax ústavného súdu, kedy odmietol sťažnosť podanú podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR z dôvodu neprípustnosti, keď poukázal na to, že sťažovatelia pred podaním ústavnej sťažnosti využili sťažnosť na prietahy predsedovi dotknutého súdu len formálne, vzhľadom na to, že krátko na to podali ústavnú sťažnosť, bola sčasti nezákonná. Poukázal na to, že v iných podobných prípadoch ústavný súd posúdil podanú ústavnú sťažnosť sťažovateľkou aj napriek tomu, že nesplnili podmienku podania sťažnosti na prietahy predsedovi dotknutého súdu.“ Na základe tu uvedeného podotýkam

zrejmu skutočnosť, že pred podaním ústavnej sťažnosti nie som povinná obrátiť sa na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prieťahy v predmetnej veci. ...»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo M. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vo veci... pod sp. zn. 8 C/240/2008-91, porušené bolo.

Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby vo veci navrhovateľky M. G... v konaní o nahradenie vyhlásenia vôle na uzavretie zmluvy na prevod bytu pod sp. zn. 8C/240/2008-91, konal bez zbytočných prieťahov.

M. G. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 1500 EUR..., ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť M. G. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

M. G. priznáva trovy právneho zastúpenia, ktoré je súd povinný zaplatiť na účet..., a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. ...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania (m. m. IV. ÚS 292/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ako vyplýva zo sťažnosti, sťažovateľka sťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu nepodala a uviedla, že „... *pred podaním ústavnej sťažnosti nie som povinná obrátiť sa na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na priet'ahy v predmetnej veci*“, pričom poukázala na dva rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 12. júna 2012 v prípade Ištván, Ištvánová proti Slovenskej republike a v prípade Komanický proti Slovenskej republike.

V prípade Ištván, Ištvánová proti Slovenskej republike ESLP prerokúval a vyniesol rozsudok v konaní o priet'ahoch v celkovej dĺžke 6 rokov a 5 mesiacov a v prípade

Komanický proti Slovenskej republike v konaní o priet'ahoch v celkovej dĺžke viac ako 11 rokov.

Podľa sťažovateľky okresný súd v danej veci nekoná od 8. apríla 2010, t. j. odo dňa, keď Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 9 Co 361/2009 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 8 C 240/2008 z 8. júla 2009 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 Co 361/2009 z 8. apríla 2010 spolu so spisom okresného súdu bolo doručené okresnému súdu 4. júna 2010, sťažnosť bola podaná ústavnému súdu 27. septembra 2012. Od vrátenia veci krajským súdom okresný súd zasielal rozhodnutie krajského súdu z 8. apríla 2010 účastníkom konania a vyzval právneho zástupcu odporcu na spresnenie jeho návrhu. V danej veci ústavný súd zistil nečinnosť okresného súdu, ktoré spôsobili priet'ahy v konaní cca 1,5 roka.

V uvádzaných prípadoch prerokúvaných ESLP boli priet'ahy spôsobené postupom súdov podstatne dlhšie ako v prípade sťažovateľkou označeného konania okresného súdu.

Z uvedeného dôvodu je ústavný súd toho názoru, že sťažovateľka mala využiť účinný prostriedok nápravy podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) účinného v relevantnom čase v spojení s § 6 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“) a s účinnosťou od 1. apríla 2005 aj právne prostriedky podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva (I. ÚS 21/99, I. ÚS 20/05, IV. ÚS 74/05, II. ÚS 157/04), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť

na priet'ahy v konaní (podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov v spojení s § 6 zákona o súdoch a sudcoch a s účinnosťou od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z.) je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že účinne využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch a sudcoch a od 1. apríla 2005 aj právne prostriedky podľa zákona č. 757/2004 Z. z., alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu podanie sťažnosti na priet'ahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov v spojení s § 6 zákona o súdoch a sudcoch sa do účinnosti zákona č. 757/2004 Z. z. zásadne považovalo za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov. Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach (§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1) zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť (§ 116 a § 118 citovaného zákona).

Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia: „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia: „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Postup sťažovateľky v danej veci nemožno podľa ústavného súdu považovať za splnenie požiadavky namietania prietáhov v konaní vedenom na orgáne štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd napokon dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

Ústavný súd opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04, IV. ÚS 18/06) dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 17 a nasl. zákona o štátnej správe súdov, resp. podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch neumožnilo v danej veci účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznaného jej podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti ani jej príloh nezistil, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu neprichádzalo už do úvahy, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2012